UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

CONCILIO||RVM QVATVOR GENE=||ralium. Niceni. Constantinopolitani. Ephesini. et Calce=||donensis. Que diuus Gregorius magnus tanq[uam]|| quatuor Euangelia colit ac veneratur.||

Merlin, Jacques

Coloniae, 1530

VD16 M 4842

Decreta Gregorij tertij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-72934

Visual Library

boris pcipere mereamini, deq́ꝫ cõuerſione errãtium merces vobis aſcribat in cœlis. Si qs itaqꝫ
huic dei famulo ad illuminationẽ gẽtium ab apoſtolica atqꝫ catholica dei eccleſia deſtinato
aſſenſum vl' concurſum præbuerit exorãtibus Apoſtoloꝝ principibus conſortia mereat ſan-
ctorum & martyrum Ieſu Chr̃i. Si qs vero (q̊d non optamus) aduerſando eius prępedire cona
tus fuerit laborẽ, aut contrarius extiterit miniſterio ſibi credito, ſucceſſorumq́ꝫ eius eundẽ la-
borẽ intrantium ex ſententia diuina anathematis vinculo percellatur, & ꝑpetuæ damnatio-
ni ſubiaceat. Bene valete. Data Calẽd. Decembris imperante dño pijſſimo Auguſto Leone à
Deo coronato magno Imperatore, anno ſeptimo, ſed & Conſtantino magno Imperatore
eius filio, anno quarto, indictione ſexta.

¶Itẽ Ep̃la Gregorij papæ ad vniuerſum cleꝝ & plebẽ Thuringiæ.

D GRegorius epũs ſeruus ſeruoꝝ dei, clero, ordini, & plebi conſiſtẽti Thuringi, dilectiſ-
ſimis filijs in dño ſalutẽ. Probabilibus deſiderijs nihil attulimis tarditatis, frẽm iam
& coep̃m noſtrum Bonifacium vobis ordinauimus ſacerdotẽ, cui dedimus in man
datis ne vnquàm ordinatões præſumat illicitas, ne bigamum aut q virginẽ non eſt
ſortitus vxorẽ, neqꝫ illiteratum, vl' in qualibet corporis parte vitiatum, aut in pœnitẽte, vl' cu-
riæ, aut cuilibet conditioni obnoxium, notatumq́ꝫ ad ſacros ordines ꝑmittat accedere, ſed ſi
quos hmõi fortè reppererit, non audeat promouere Aphros paſſim ad Eccleſiaſticos ordines
prætẽdẽtes nulla rõne ſuſcipiat, qa aliq eoꝝ Manichæi, aliq rebaptizati ſæpius ſunt probati.
Miniſteria atqꝫ ornatum Eccleſiæ, vl' qcqd illud ẽ in patrimonio eiuſdẽ non minuere ſtudeat
ſed augere, de redditu vero Eccl'iæ, vl' oblatõe fidelium, quatuor faciat portões, quarum vnam
ſibijpſe retineat, alterã clericis pro officioꝝ ſuoꝝ ſedulitate diſtribuat. Tertiã pauperibus &
ꝑegrinis, quartã Eccleſiaſticis fabricis nouerit reſeruãdã, de qbus diuino erit redditurus iudi-
cio rõnẽ. Ordinatões vero pbr̃orum ſeu diaconoꝝ non niſi quarti, ſeptimi, & decimi menſiũ
ieiunijs, ſed & ingreſſu quadrageſimali, atqꝫ mediãte veſpere ſabbati nouerit celebrãdas. Sa-
croſancti aũt baptiſmi ſacr̃m non niſi in paſchali feſtiuitate & Pẽthecoſte nouerit eẽ præbẽ-
dum, exceptis his q mortis vrgẽte periculo (ne in ęternũ pereãt) talibus oportet remedijs ſub-
uenire. Huic ergo ſedis noſtræ p̃cepta ſeruãti deuotis animis obſeq nos oportet, vt irrep̃hẽſi-
bile placidũq́ꝫ fiat corpus Eccl'iæ ꝑ dñm nr̃m q viuit & regnat cũ deo pr̃e oĩpotẽte & ſpũ ſctõ
ꝑ oĩa ſecula ſeculoꝝ, Deus vos incolumes cuſtodiat dilectiſſimi filij. Data Calẽ. Decẽb. Impe
rãte dño pijſſimo Auguſto Leone à deo coronato magno Imperatore. Anno. VII. ſed & Cõ
ſtãtino magno Impatore eius filio, Anno. IIII. indictione. VI.

¶Itẽ alia Ep̃la Gregorij papæ ad clerum & plebẽ Thuringiæ.

E VIris magnificis filijs Aſuleo, Guodelano, Mulereo, Gunthareo, Alualdo, & oĩbus
deo dilectis Thuringis fidelibus Chr̃ianis Gregorius papa. Inſinuatã nobis magni
ficè in Chr̃o fidei vr̃æ Conſtãtiã agnoſcẽtes, quod paganis compellẽtibus vos ad
Idola colẽda fide plena rñderitis magis velle feliciter mori, q̃ fidẽ ſemel in Chr̃o ac
ceptam aliquatenus violare, nimia exultatõe repleti grates debitas ꝑſoluimus deo noſtro, &
redẽptori bonorum omnium largitori. Cuius gr̃a comitãte vos ad meliora & potiora opta-
mus proficere, & ad confirmãdum fidei veſtræ propoſitum ſanctæ ſedi Apoſtolicæ religio-
ſis mẽtibus adærere, & prout opus popoſcerit ſacræ religionis à memorata ſctã ſede Apoſto
lica ſpiritali omnium fidelium mr̃e ſolatium quærere, ſicut decet filios cohæredes regni à re-
gali parẽte. Miniſterio quoqꝫ præſentis fratris chariſſimi Bonifacij quẽ ad vos conſecratum
Ep̃m in ſorte prædicatõis deſtinauimus Apoſtolicis inſtitutõibus informatum, ad inſtruẽdã
fidẽ veſtram in omnibus volumus, & hortamur obediẽtes ei conſentire, ad complemẽtum in
domino veſtræ ſaluationis.

¶Itẽ Epiſtola Gregorij papæ ad Thuring.

F GRegorius ſeruus ſeruoꝝ dei vniuerſo populo Thuringioꝝ: Dñs Ieſus Chr̃us filius
dei, deus verus de cœlo deſcẽdit, homo factus ẽ pro nobis, pati & crucifigi digna-
tus ẽ, & ſepultus, tertia die reſurrexit à mortuis, & aſcẽdit in cœlos, diſcipulis etiã
ſuis ſanctis Apoſtolis ait: Euntes, docete oẽs gẽtes baptizãtes eos: In nomine pr̃is
& filij, & ſpũs ſctĩ. Ipſe em̃ credẽtibus in ſe vitã æternã ꝓmiſit. Cupiẽtes ergo vos
in ꝑpetuũ nobiſcũ gaudere vbi finis nullus ẽ, nec tribulatio, nec aliq̃ amaritudo, ſed gloria ſem
piterna. Ideo frẽm nr̃m ſanctiſſimũ Bonifaciũ ep̃m apud vos direximus, vt vos debeat bapti-
zare, & fidẽ Chr̃i docere & ab errore ad viam ſalutis reducere, vt ſalutẽ habeatis, & vitã æter-
nam. Sꝫ vos ei in oĩbus obedite, & ſicut patrẽ vr̃m illũ honorate, & ad eius doctrinã corda vr̃a
inclinate, qa illum nõ ꝓ lucro aliquo tꝑali conquirẽdo direximus, ſed ꝓ lucro animaꝝ vr̃aꝝ
apud vos eum miſimus, diligite ergo dñm, & in noĩe eius baptiſmũ ſuſcipite, qa dñs deus no-
ſter ꝙ oculus hoĩs nunq̃ vidit, nec in cor hoĩs aſcẽdit, præparauit diligẽtibus ſe, iã recedite à
malis

malis opibus,& agite bene,non adoretis Idola,nec immoletis carnes,quia Dominus non recipit iſta,ſed in omnibus ſecundum quod vos frater noſter Bonifacius docuerit obſeruate, & agite,& ſalui eritis,& vos,& filij veſtri in ſempiternum.Facite ergo & domum vbi & ipſe pater veſter debeat habitare,& Eccleſias vbi debeatis orare,vt deus vobis indulgeat peccata veſtra, & donet vobis vitam perpetuam.

¶Itē Epiſtola Gregorij papæ ad Saxones.

A GRegorius papa vniuerſo populo prouinciæ Saxonum. Sapiētibus & inſipiētibus debitor ſum fateor chariſſimi, volens vos ſcire qualē ſolicitudinē habeam pro vobis,& pro his q̄ verbum exhortatōis fidei Ieſu Chr̄i ſuſceperunt,& q̄ adhuc ſuſcepturi ſunt,vt conſolētur corda vr̄a inſtructa in charitate,& in oēs diuitias plenitudinis ītellectus,in agnitionē myſterij dei patris Ieſu Chriſti,vt ait egregius Apoſtolus, in quo ſunt oēs theſauri ſapiētiæ & ſciētiæ abſconditi,hoc autē dico,quoniam propè ē regnum dei,vt nemo vos decipiat amplius in ſubtilitate ſermonum,aut in quocunq; metallo vr̄am ſalutē quæratis adorantes Idola manu facta, aurea,argētea,ærea,lapidea,vl̄ de quacunq; materia facta, q̄ falſidico noīe à paganis antiquitus quaſi dij vocati ſunt,in q̄bus dæmones habitare noſcuntur. Quoniam oēs dij gētium dæmonia ſunt, vt ait Propheta:Dominus autē cœlos fecit.Quicunq; autē in vobis ſuſceperunt Chr̄m dominum noſtrum, in ip̄o ambulēt radicati,& ſupædificati,& confirmati fide,abundantes in gr̄arum actione,videte ne q̄s vos decipiat amplius ꝑ philoſophiā, & inanem fallaciam. Aſtutiores ſunt em̄ filij tenebrarum,quàm filij lucis. Diſcedite filij ab idoloꝝ cultura,& accedite, & adorate dominum deum noſtrum q̄ fecit cœlum & terram,mare & omnia quæ in eis ſunt, & vultus vr̄i non erubeſcēt,vnus em̄ dominus hominum, volucrum, quadrupedum,& piſcium qui ē bn̄dictus in ſecula ſeculoꝝ. Expoliate ergo veterē hominē,& induite Chriſtum nouum, deponētes omnia,iram,indignationē,malitiam,blaſphemiam, turpē ſermonē nolite de ore vr̄o producere. Ab idoloꝝ cultu recedite,iam em̄ aduesſpaſcit dies. Nolite eē otioſi,ſed potius oꝑamini opus bonum,vt Chr̄us habitet in vobis. Et quodcunq; facitis in verbo,aut in opere in nomine dn̄i noſtri Ieſu Chr̄i facite,gratias agētes deo,& patri ꝑ ip̄m. Reſpuētes gētilitatis ſectam,ſciētes vos deum hr̄e in cœlis. Orationi inſtantes, ad Chriſtum cor erigite, quoniam magnus ē dominus noſter & laudabilis nimis,& terribilis ſuꝑ oēs deos,qui vult oēs ſaluos fieri,& ad agnitionē veritatis ꝑuenire,hoc autē commoneo fr̄es,vt q̄cunq; voluerit ex vobis ad Chr̄m conuerti,nullo modo eum prohibeatis,neq; vim ei faciatis,ſculptilia adorare, q̄a Chr̄s ip̄e dn̄s viuit cum deo patre omnipotēte in vnitate ſp̄ūs ſancti ꝑ omnia ſecula ſeculoꝝ, Amē. Chariſſimi fidelē miniſtrum, & cōſeruum miſi ad vos Bonifaciū fr̄em, & coep̄m meū ad hoc ip̄m,vt cognoſcat quæ circa vos ſunt,& conſolet̄ corda vr̄a certæ exhortatōis verbo in Chr̄o Ieſu dn̄o nr̄o,vt à diabolica fraude liberati,mereamini adoptōis filijs aggregari,& vt ab æterna damnatione liberati,vitam habeatis æternam.

¶Item Epiſtola eiuſdē ad Bonifacium Epiſcopum.

B REuerēdiſſimo & ſanctiſſimo fratri Bonifacio coep̄o Gregorius ſeruus ſeruoꝝ dei. Credite ſpeculatōis ſolicitudine ꝑmoti Euangelica quoq; inſtitutōe qua ait: Obſecrate dn̄m meſſis,vt eijciat operarios in meſſem ſuam,tuā proinde reuerēdam fraternitatē ad imitationē Apoſtoloꝝ,vt domino iubēte præcepti ſunt, Euntes prædicate Euangelium regni: Gratis accepiſtis,gratis date in partibus Eſperiarum ad illuminationē Germaniæ gētis in vmbra mortis ſedētis dirigere præuidimus, lucrum inde vt apportare deberes,q̄a ſeruus ille de negotio talēti,ſicut ſcriptum eſt, fidus in futuro authori aſſentis deo feciſſe. Quod q̄a ex obediētiæ munere miniſterium verbi cernimur adolere, & prædicationis p̄conio populum infidelē (vt innotuiſti) audiuimus conuerti,dn̄i potētiæ gr̄as referētes,vt ip̄e à quo bonum procedit, & ad agnitionē vult oēs venire veritatis tibi optamus,vt cooperet̄,& à tenebris ad lucē populum illum ſuæ potētiæ inſpiratōe reducat. Hinc em̄ vobis merces copioſa credimus,q̊d ab oīpotēti dn̄o aſcribatur in cœlis. Bonum em̄ certamē ſi ꝑſeueraueris,poſſis cum Ap̄lo dicere,certaui,curſum cōſummaui,fidē ſeruaui. Sed vt coronā ꝑcipias laboris īſiſte. Pollicet̄ em̄ deus ꝑſeuerantibus in fine ſalutē,nec te minæ terreāt,nec deijciant terrores,ſi fixā in deo tenēs fidutiā veritatis verbū denūtia. Erit em̄ ex adiutorio diuīo ꝑfectio,tm̄ ſit bonum in voluntate opus. Igit̄ quāto ab errore conuerteris ſyllabaꝝ tuaꝝ recēſito textu cognouimus læti vberes deo gr̄as agētes de lucro animaꝝ exultamus. Porrò pro ep̄o illo qui nunc vſq; deſidia quadā in eadē gēte prædicatōis verbum diſſeminare neglexerat, & nūc ſibi partē,quaſi in parrochiā defendat Carolo excellētiſſimo filio nr̄o, vt eū cōpeſcat ſuadētes pr̄nis lr̄is ſcripſim⁹,& credimus,q̊d hoc vetari p̄cipiat. Ip̄e vero opportune,īportune p̄dicare q̄ ſunt ſalutis,nō deſinas. Igr̄ Thuringis & Germanię pp̄lo ea q̄ ad aīæ reſpiciunt vtilitatē,

& ſalu-

& ſalutẽ ſcribere non omiſimus, inter alia vt conſtruãt epiſcopia & Eccleſias condãt iniungẽtes. Ipſe eñ q non vult mortẽ pctõris, ſed magis vt conuertat, & viuat, erit in oĩbus daturus incremẽtũ, deus te ĩcolumẽ cuſtodiat. Data pridiè nonas Decẽb. imperãte dño pijſſimo Auguſto Leone à deo coronato magno Impatore, anno. VIII. ſed & Conſtãtino magno Impatore eius filio, anno quinto indictione. VIII.

¶Epl̃a Gregorij papæ ad Bonifacium Epiſcopum.

C R Euerẽdiſſimo & ſanctiſſimo fratri Bonifacio coepõ ad illuminationẽ gẽtis Germaniæ vl̃ circũquaq; in vmbra mortis morãtibus, gẽtibus in errore conſtitutis ab hac Apoſtolica dei Eccleſia directo Gregorius ſeruus ſeruoꝝ dei. Magna nos habuit gratulatio lectis ſctĩſſimæ fraternitatis tuæ lr̃is, cũ in eis relecta ſerie fuiſſet repertũ dñi noſtri Ieſu Chr̃i gr̃a plurimos te à gẽtilitate & errore ad veræ fidei agnitionẽ conuertiſſe. Quod qa diuina ĩſtitutõe docemur in parabolis, cui qnq; talẽta credita fuerãt, alia quinq; fuiſſe lucratum, in talibus commercij lucro cũ tota plaudimus Eccleſia: hinc iure tibi ſacri pallij direximus munus, ꝙ btĩ Petri Apl̃i authoritate ſuſcipiẽs ĩduaris, atq; ĩter archiepõs vnus deo authore præcipimus vt cẽſearis. Qual̃r eñ eò vtaris ex mãdato Apoſtolico ĩformatus cognoſces, ita vt dum miſſaꝝ ſolẽnia geris, vl̃ Epm̃ te contigerit conſecrare, illo tm̃modo tp̃e eó vtaris. Quia vero turbas dñi gr̃a in eiſdẽ partibus ad rectã fidẽ aſſeruiſti conuerſas nequire te occurrere oĩbus ea quæ ſalutis ſunt ĩpẽdere, aut ĩtimare cum iã longe lateq; gr̃a Chr̃i eius fides in ill̃ partibus propaget, præcipimus vt iuxta ſacroꝝ Canonũ ſtatuta vbi multitudo execreuit fideliũ ex vigore Apl̃icæ ſedis debeas ordinare epõs, pia tñ contẽplatõe, vt non vileſcat dignitas epatus. Presbyteꝝ nãq; quẽ ꝑterito aſſeruiſti anno ad nos adueniſſe, noſtroq; iudicio fuiſſe à ſuis nepharijs abſolutũ actõibus credas, neq; nobis cõfeſſiones aliquas fecit, nec à nobis vt ſuos expleat libitus abſolutus eſt, ſed ſi eũ errori deditũ, hũc Apl̃icæ ſedis vigore, vt iuxta ſctõꝝ Canonũ cenſurã corrigas præcipimus, & emẽdes, vl̃ ſi quos fortaſſe tales ĩueneris. Ille eñ pbr̃ ſnm ait: Commẽdatitias apud filiũ nr̃m Carolũ lr̃as expetijt. Nullã illi aliã cõceſſimus licẽtiam quã vitari ſi praue conuerſat cum reliqs volumus, eoſdẽq; quos à paganis baptizatos eẽ aſſeruiſti, ſi ita habet vt denuo baptizes in noĩe trinitatis mãdamus. Interea agreſtẽ caballum aliquãtos adiũxiſti comedere, pleroſq; & domeſticũ. Hoc nequaq̃ fieri deinceps ſctĩſſime ſinas frater, ſed qbus potueris deo iuuãte modis ꝑ oĩa compeſce, & dignã eis ĩdicito pœnĩam. Immundũ eſt eñ atq; execrabile. Pro obeũtibus qppe cõſuluiſſe dignoſceris, ſi liceat oblatões offerre. Sctã ſic tenet eccleſia, vt qſq; pro ſuis mortuis verè Chr̃ianis offerrat oblatões, atq; pbr̃ eoꝝ memoriã faciat. Et q̃uis oẽs pctĩs ſubiaceamus cõgruit vt ſacerdos ꝓ mortuis catholicis memoriã faciat, & ĩtercedat, non tñ pro ĩpijs, q̃uis Chr̃iani fuerĩt tale qd agere licebit. Nã & eos q ſe dubitant fuiſſe baptizatos an non, vel q presbytero Ioui mactanti, & immolaticias carnes veſcẽti, vt baptizent præcipimus. Progeniẽ vero ſuã quẽq; vſq; ad ſeptimã obſeruare decernimus gñationẽ. Et ſi valueris deuita, ne amplius cui mulieres obierĩt duabus debeat copulari. De his vero dicimus q pr̃em, mr̃em, fr̃em, aut ſororẽ occiderĩt, vt toto vitę ſuę tp̃e corpus non ſuſcipiãt dñicum niſi tp̃e exitus ꝓ viatico. Abſtineat eñ ſe, & à carnis comeſtione, & potu vini donec aduixerit, ieiunet ſecundã, quartã, & ſextã ferias, vt ſic poſſit defluẽs diluere commiſſum ſcelus. Nã & hoc ĩter alia diſcrimẽ agi in ꝑtibus ill̃ dixiſti, ꝙ quidã ex fidelibus ad immolãdum paganis ſua vęnundãt mãcipia, hoc vt magnoꝑe corrigere debeas frater admonemus, nec ſinas fieri vltra. Scelus eñ eſt, & ĩpietas. Eis ergo q hoc ꝑpetrauerũt ſil̃em homicidæ indices pœnĩam. Vt quotiẽs epm̃ cõſecraueris, duo vl̃ tres conueniãt tecum epĩ, vt deo ſit gratum quod gerit, vt eis conueniẽtibus ipſiſq; pñtibus conſecres. Hæc te frater chariſſime diligẽter ſeruare volumus, & ſtudio pietatis cęptum negotium ſalutis exequere, vt de lucro apportato valeas à dño deo noſtro mercedẽ ꝑcipere in æterna btĩtudine. Priuilegiũ vero iuxta quod petiſti faciẽtes his iunctum direximus, optãtes te dñi dei noſtri pręſidio de conuerſione errantium Chr̃o deo noſtro pleniſſimũ atq; integrum apportare lucrum, Deus te incolumem cuſtodiat reuerendiſſime frater.

¶Hucuſq; Gregorius à primo ſecundus. Hinc Gregorius à ſecũdo iunior.

D G Regorius epũs ſeruus ſeruoꝝ dei dilectiſſimis nobis oĩbus epĩs venerabilibus preſbyteris religioſis abbatibus oĩm prouĩciaꝝ. Dño cooperãte & ſermonẽ confirmãte præſens ſanctiſſimus vir Bonifacius frater ac coepũs noſter verbum veritatis ſicut à prædeceſſore noſtro ſanctæ recordationis Gregorio præſule in ill̃ partibus miſſus fuerat prædicare verbum dei poſt multũ tp̃is dño cooperãte anhelãti deſiderio, or̃onis cauſa liminibus ſacris btõrum principum Apoſtoloꝝ Petri & Pauli præſentãdus aduenit. Qui ꝑfecta or̃one ad acceptum laborem angelo dñi præuiante à nobis eſt abſolutus. Cui veſtra oĩm dilectio ſeu reuerẽtia, & religioſitas propter Chr̃i amorẽ iuuamina ĩpendere dignemini, dñ

mini, dũ & agnoſcitis q̃ dñs nr̃ IeſusChr̃s inqt dicẽs, Qui ſuſceperit ꝓphetã in noĩe prophetæ
mercedẽ ꝓphetę accipiet. Et q ſuſceperit iuſtũ in noĩe iuſti, mercedẽ iuſti accipiet. Et ſi forſitã
qs ex vr̃is miniſtris ſeſe ipſo ſctiſſimo viro in miniſterio exhortationis ſanctæ catholicæ fidei
adiũgere voluerit, nullo mõ ꝓhibeatis chariſſimi. Magis aũt cõcurſum p̃bete, & ex vr̃o ouili
adiutores ei tribuite q poſſint ꝑ dei grãm ſufficienter gẽtibus miniſtrare verbũ p̃dicatiõis, vt
oĩpotẽti deo nr̃o aĩas lucrifaciãt, vt & veſtra cõitas boni operis portionẽ ſortiat̃, atq; illi me-
reant̃ dominicã vocẽ audire, vos qui dereliquiſtis oĩa & ſecuti eſtis me, centuplũ accipietis, &
vitam æternam poſſidebitis. Bene valete.

¶ Epiſtola Gregorij papæ.

GRegorius papa vniuerſis optimatibus & populo prouinciaꝝ germanię, Thuringis A
& Theſis, & Bortharis, & Niſtreſis, Vnedredis, & Lognais, Sudnodis, & Graffeltis
vel oĩbus in orientali plaga conſtitutis. Qm̃ p̃deceſſor nr̃ ſanctæ recordatiõis Gre-
gorius p̃ſul nutu diuino motus ad faciendã deo plebẽ ꝑfectã, p̃ſentiũ portitorẽ lite-
raꝝ Bonifaciũ reuerẽdiſſimũ fratrẽ noſtrũ ac coepiſcopũ ordinãs ad vos vſq; deſtinauit, eũq;
regulã & normã apoſtolicæ & catholicæ fidei Romanæ (cui deo autore deſeruimus) eccleſiæ
edocens direxit, & poſt tẽpoꝝ ſpatia orationis cauſa ad limina beatoꝝ principũ apl'oꝝ ſeſe p̃
ſentauit, & q̃ ad ſalutẽ aĩaꝝ pertineãt, à nobis expoſcit imbui, nos deo fauẽte (vt ſacra docet
ſcriptura) eũ edocẽtes ad vos chariſſimi remeandũ, abſoluimus, hortãtes vos in dño, vt digne
ſuſcipiatis ab eo verbũ exhortatiõis, & ep̃os vel pbr̃os q̊s ipſe ordinauerit ꝑ apoſtolicã ſibi da-
tã autoritatẽ in eccleſiæ miniſterio recipiatis, & q̊s forſan deuiantes inuenerit à rectæ fidei tra-
mite, ſeu canonica doctrina eosq; ꝓhibuerit, à vobis nullo mõ impediat̃. & quod eis impoſitũ
fuerit obediẽdo propter deũ ſuſcipiãt. Nã qui temerator extiterit ad obediendũ ſibijpſi dam-
nationẽ acquirit, vos aũt chariſſimi qui in noĩe Chriſti baptizati eſtis, Chriſtũ induiſtis. Ab-
ſtinete & prohibete voſmetipſos ab oĩ culpa paganorũ nõ tm̃ voſmetipſos corrigẽtes chariſ-
ſimi, ſed & ſubditos vr̃os. Diuinos aũt vel ſortilegos. Sacrificia mortuorũ vel lucorũ, vl' fontiũ
auguria, vel philacteria, vel incãtatores & veneficos, id eſt maleficos, & obſeruationes ſacrile-
gas q̃ in vr̃is finib⁹ fieri ſolebãt oĩno reſpuẽtes, tota mẽtis intẽtione ad dñm cõuertimini, ipſũ
timete, adorate, & honorificate, ſanctorũ memorijs cõmunicãtes, vt ait apl'us. Si em̃ fides veſ-
tra dño dicẽte fuerit vt granũ ſinapis, dicetis mõti huic & trãſferetur. Ipſe em̃ dñs & ſaluator
noſter Ieſus Chriſtus in ſuo ſacro eloquio inquit dicẽs. Diliges dominũ deũ tuũ ex toto corde
tuo, & ex tota anima tua, & ex tota virtute tua, & iterum. Qui me cõfeſſus fuerit corã homini-
bus, & ego cõfitebor eũ corã patre meo qui eſt in cœlis. Vnde & in alio loco promiſit dicens.
Quodcũq; petieritis patrẽ in noĩe meo fiet vobis. Et iteꝝ, Petite & accipietis, q̃rite & inuenie-
tis, pulſate & apiet̃ vobis. Oĩs em̃ q petit, accipit: & q q̃rit, inuenit: & pulſanti aperiet̃. Et vos
chariſſimi facite fructos dignos, vt in die aduẽtus dñi nr̃i IeſuChriſti ſydereas mereamini adi-
piſci manſiones. Bene valete.

¶ Item Epiſtola beati Gregorij papę.

DIlectiſſimis nobis filijs in prouintia Baioariorũ Alamãnia cõſtitutis, Iuggo, Luido- B
ni, Ridolto, & Phiphilo, ſeuadas Gregorius papa. Catholica & ſanctorũ patrum iu-
bet auctoritas, vt bis in anno pro ſalute populi Chriſtiani ſeu exhortationes adop-
tionis filiorũ ſynodalia debeãt celebrari, & cauſarũ canonicarũ examinatio proue-
nire, vt vnicuiq; prout neceſſitas popoſcerit, pia educaõte ſubueniatur, vnde ſecundũ apoſto-
li doctrinã admoneo, & hortor vos chariſſimi per miſericordiã dei, vt digne ambuletis vo-
catione qua vocati eſtis, vt miniſteriũ veſtrũ perfectũ ſit corã deo. Oportunũ namq; eſt vos
noſſe fratrẽ ac coepiſcopũ preſentẽ Bonifaciũ, noſtrã & agentẽ vicẽ cũ digno & debito ho-
nore pro Chriſti noĩe ſuſcipere, & miniſteriũ eccleſiaſticũ cũ fide catholica ſecundũ normam
& morẽ ſanctũ catholice & apoſtolicæ dei eccleſię, cui mĩæ dei preueniente preeſſe videmur,
ſicut apoſtolica auctoritate a nobis deſtinatus eſt, ab eo ſuſcipiẽtes dignãter teneatis, & gẽtili-
tatis ritũ & doctrinã vl' veniẽtiũ britonũ, vel falſorũ ſacerdotũ hereticorũ, ſiue adulteros, aut
vndecũq; ſint renuẽtes ac prohibentes abijciatis, & vt populũ vobis à deo cõmiſſum pijs ad-
monitionibus edoceatis, & à ſacrificijs mortuorũ omnino deuitetis, & iuxta quod fueritis a p̃-
dicto noſtro cõſacerdote edocti, ita catholicã & apoſtolicã doctrinã tenẽtes, domino deo &
ſaluatori noſtro placere feſtinetis. Et in quo vobis loco ad celebrãda cõcilia cõuenire manda-
uerit, ſiue iuxta Danubium, ſiue in ciuitate Auguſta, vel vbicũq; iudicauerit pro nomine Chri-
ſti parati eſſe inueniamini, quatinus cognoſcamus per eius mandatum de veſtro cõuentu, vt
in diẽ aduentus Chriſti Ieſu cũ fructu boni opis ante eius tribunal aſſiſtere mereamur dicẽtes.
Ecce nos & pueri quos dediſti nobis domine non perdidimus ex eis quenq̃, vt & vos domi-
nicam vocem audire mereamini dicentem. Venite benedicti patris mei, percipite regnũ q̊d
vobis paratum eſt ab origine mundi. Bene valete.

¶Epiſtola eiuſdem ad Bonifacium.

C REuerēdiſſimo & ſctiſſ. frī Bonifacio coep̄o, Gregori⁹ ſeruus ſeruoꝝ dei. Deſiderabi
lē mihi à te miſſus Denual religioſus pbr̄ attulit nuntiū cū te ſoſpitē narrauit, & in
miniſterio, pro q̄ miſſus es fauēte deo proficere nuntiauit. Detulit etiā à te miſſas li-
teras, vbi indicaſti ꝙ ager dn̄icus qui incultus iacebat, & ſpinaꝝ aculeis ex infideli-
tate riguerat, vomere tuæ doctrinæ exarāte ſemē verbi ſuſcepit, & fertilē meſſem protulit fi-
delitatis. In eiſdē literis quibuſdā ſubnexuiſtis capitulis, ſciſcitādo qualr̄ teneat vel doceat hęc
ſctā ap̄lica Romana eccleſia. Bn̄ noſti ſatis, qa beatus ap̄lus Petrus & ep̄atus principiū extitit.
Et cōſulēti tibi de ſtatu eccleſiæ nō ex nobis quaſi ex nobis, ſed eius gr̄a q aperit os mutum, &
linguas infantiū facit diſertas, q̄liter tenere debeas apoſtolici vigoris doctrina dicimus. Igi-
tur in primis legebat̄, vt quota ꝑgenies propinquoꝝ matrimonio copuletur. Dicimus quod
oportuerat qdē q̄diu ſe agnoſcūt affinitate propinq̄s ad huius copulæ nō accedere ſocietatē.
Sed qa tēperātia magis, & p̄ſertim in tā barbarā gentē plus placet q̄ diſtrictio cēſuræ, conce-
dendū eſt, vt poſt quartā gn̄ationē iungant̄. Nā quod poſuiſti, ꝙ ſi mulier infirmitate corre-
pta nō valuerit debitū viro reddere, qd eius faciat iugalis, bonū eſſet ſi ſic ꝑmaneret, vt abſti-
nētiæ vacaret. Sed qa hoc magnoꝝ eſt, ille q ſe nō poterit cōtinere, nubat magis, nō tn̄ ſubſi-
dij opē ſubtrahat ab illa cui infirmitas p̄pedit, & nō deteſtabilis culpa excludit. De pbr̄o vero,
vel q̄libet ſacerdos à populo accuſatus, ſi certi nō fuerint teſtes q crimini illato approbēt ve-
ritatē iuſiurandū erit in medio, & illū teſtē ꝑferat de innocētiæ ſuæ puritate cui nuda, & aper
ta ſunt oīa, ſicq; maneat in proprio gradu. Nā de hoīe q à pōtifice cōfirmatus fuerit, denuo il-
D li talis reiteratio ꝓhibēda eſt. ¶ In miſſaꝝ ſolēnijs obſeruādū eſt q̄d dn̄s nr̄ Ieſus Chr̄s ſctīs ſuis
tribuit diſcipulis. Accepit nāq; calicem, & dedit eis dicēs. Hic eſt calix noui teſtamēti in meo
ſanguine, hoc facite quotienſcūq; ſumitis. Vnde cōgruū nō eſt duos vel tres calices in altario
ponere cū miſſaꝝ ſolēnia celebrant̄. De īmolatitijs aūt eſcis cōſuluiſti ſi à fidelibus ſupductum
fuerit viuificæ crucis ſignū edi liceret, an nō illud ſufficit reſpōdere, q̄d deatus ap̄lus dicit. Si qs
dixerit q̄d hoc īmolatitiū eſt, nolite edere ꝓpter eū qui indicauit, & ꝓpter cōſcientiā. Addi-
diſti adhuc, q̄d ſi pr̄ vel mater filiū filiāq; intra ſepta monaſterij in infantiæ annis ſub regulari
tradiderint diſciplina, vtꝝ liceat eis poſtquā pubertatis īpleuerint annos egredi, & mr̄imo-
nio copulare, hoc oīno deuitamus, quia nefas ē, vt oblatis à parētibus deo filijs voluptatis fre
na laxent̄. Enimuero q̄ſdā baptizatos abſq; interrogatōe ſymboli ab adulteris pbr̄is & indi-
gnis faſſus es. In his tua dilectio teneat antiquū morē eccleſiæ, qa quiſquis in noīe patris, & fi-
lij, & ſpūs ſancti baptizatus eſt, rebaptizati minime liceat. Nō eñ in noīe baptizantis, ſed in
noīe trinitatis huius gratiæ donū ꝑcepit. Et teneat̄ q̄d ap̄lus ait, vnus deus, vna fides, vnū ba-
ptiſma. Doctrinā vero ſpiritalē talibus ſtudioſius, vt īpertias demādamus. Pro paruulis vero
q à parētibus ſubtracti ſunt, & an baptizati ſunt, an nō ignorāt, hos vt baptizare debeas ſecun
dū patrū traditionē, ſi nō fuerit qui teſtificet̄, ratio poſcit. Leproſis aūt ſi fideles Chriſtiani fue
rint dn̄ici corporis & ſanguinis participatio tribuat̄, cū ſanis aūt coīa celebrare negent̄. Adie-
ciſti etiā ꝙ ſi peſtifer morbus, aut mortalitas in eccleſia, vel monaſterijs irrepſerit, q̄s necdum
tetigit à loco fugiūt euitātes periculū, vnde fatuū hoc videt̄. Non eñ valet quiſq̄ dei effugere
manus. In finē ep̄la cōtinebat, ꝙ ſunt quidam pbr̄i ſeu ep̄i in multis vitijs irretiti, q̄ꝝ vita in ſe
ipſis ſacerdotiū maculat. Et ſi tibi liceret cū eis edere, aut loqui, niſi coerciti fuerint, dicimus vt
hos ex apoſtolica autoritate redarguēdo admoneas, & ad mūdiciā eccleſiaſticæ diſciplinę re-
ducas. Et ſiquidē obedierint, ſaluabūt aīas ſuas, & ipſe mercedē lucratus es, verūtamē collocu
tionē, & mēſam cōmunē cū eis agere nō recuſes. Plerūq; cōtingit vt q̄s correctio diſciplinæ
tardos facit ad percipiendā veritatis normā, cōuiuioꝝ ſedulitas, & admonitio blanda ad viam
perducat iuſtitiæ. Idipſum aūt & in illis proceribus qui tibi adiutoriū p̄ſtant, obſeruare debe
bis. Hæc frater chariſſime ex ap̄licæ ſedis vigore ſcripſiſſe ſufficiāt, de reliquo implorātes mi-
ſericordiā dei, vt qui te illis in regiōibus vice nr̄a ex apoſtolica autoritate peragere fecit, & in
opacā ſyluā lumina veritatis ꝑ os tuū micare p̄deſtinauit, opitulatiōis ſuæ miſericordiſſimū
tribuat incrementū, q̄tenus de fructu operis, & ipſe valeas p̄mia percipere, & veniā peccato-
rū inuenire. Deus te incolumē cuſtodiat reuerēdiſſime frater. Data decimo Calēd. Decēb. im
perāte dn̄o pijſſimo Auguſto Leone à deo coronato magno imperatore, anno decimo impe
rij eius, ſed & Cōſtantino magno imperatore, regni eius anno ſeptimo, indictione decima.

¶Item, Epiſtola eiuſdem ad Bonifacium.

A REuerēdiſſimo & ſanctiſſimo fratri Bonifacio, Gregorius ſeruus ſeruoꝝ dei. Docto
ris omnium gentium egregij Pauli apoſtoli vox eſt dicentis, diligētibus dominum
omnia cooperantur in bonum. Agnoſcētes itaq; in ſyllabis fraternitatis tuæ inno-
tuiſti tam de germaniæ gentibus quas ſua pietate deus noſter de poteſtate pagano
rum

rum liberauit,& ad centũ millia animas in ſinu ſanctæ matris eccleſiæ tuo conamine & Caro-
li principis Francoꝝ aggregare dignatus eſt,ſed & in Baioarioꝝ prouincia quę à te acta ſunt
agnoſcentes, datori oĩm bonoꝝ dño deo nr̃o extenſis ad cœlũ palmis gratias retulimus,q ia
nuã miſericordiæ,& pietatis in illis partibus eſperijs,ad cognoſcẽdã viã ſalutis hoſtiũ miſeri-
cordiæ aperuit,& miſit angelũ ſuũ qui p̃parauit viã tuã añ te,ipſi eſt gloria in ſecula ſeculo-
rum.Amen. B

IGitur quia indicaſti perrexiſſe te ad gentẽ Baioarioꝝ,inueniſſe eos extra ordinẽ eccleſi-
aſticũ viuẽtes,dũ ep̃os nõ habebant in prouincia,niſi vnũ,noĩe Viuilo, quẽ nos añ tẽpus
ordinauimus,& qa cũ aſſenſu Otilo eorundẽ Baioarioꝝ ſeu optimatũ prouinciæ illius,
tres alios ordinaſſe ep̃os,& in q̃tuor partes prouinciaꝝ illã diuiſiſti.i.in quatuor parro-
chias,vt vnuſqſq; ſuã habeat parrochiã,bñ & ſatis prudẽter peregiſti frater,& qm̃ ap̃licã p̃ce
ptionẽ ex noſtra vice impleſti,& ſicut tibi p̃cepimus,ita peregiſti.Itaq; nõ deſinas frater reue
rẽdiſſime docẽdo eos ſanctã catholicã & apoſtolicã Romanæ ſedis traditionẽ,vt illuminẽtur
rudes,& viã ſalutis teneant,per quã poſſint ad æterna p̃mia p̲uenire.Pbr̃os vero q̃s ibidẽ repe
riſti,ſi incogniti fuerint,illi à qbus fuerint ordinati,& dubiũ eſt eos ep̃os fuiſſe an non qui eos
ordinauerint,ſi bonæ actionis,& catholici viri ſunt ipſi pbr̃i,& in miniſterio Chr̃i omníq; le
ge ſancta edocti,apti ab ep̃o ſuo bñdictionẽ presbyteratus ſuſcipiant,& cõſecrent̃,& ſic mi-
niſterio ſacro fungant̃,illi vero q baptizati ſunt p̲ diuerſitatẽ & declinationẽ linguaꝝ gẽtilita
tis,tñ quia in noĩe trinitatis baptizati ſunt,oportet eos p̲ manus ĩpoſitionẽ & ſacri chriſmatis
vnctionẽ cõfirmari.Nã Viuilo ep̃s à nobis ordinat⁹ ẽ.Et ſi aliqd excedit extra canonicã regu
lã,doce,& corrige eũ iuxta Romanæ eccleſiæ traditionẽ quã à nobis accepiſti.De cõcilio ve
ro vt iuxta ripã Danubij debeas celebrare nr̃a vice p̃cipimus fraternitati tuæ apoſtolica auto-
ritate ibidẽ p̃ſentari,& in q̃tum dñs tibi vires dederit,p̃dicare verbũ ſalutis ne ceſſes,vt religio
Chriſtiana in noĩe dñi creſcat,& multiplicet̃.Nec eñ habebis licentiã frater pro iure cœpti la
boris in vno morari loco,ſed cõfirmatis cordibus fratrũ & omniũ fideliũ qui rudes ſunt in illis
eſperijs partibus,vbi tibi dñs aperuerit viã ſalutis p̃dicare nõ deſiſtas,& vbi locũ inueneris ne
ceſſariũ ſecundũ canonicã regulã ep̃os ordina ex nr̃a vice,& apoſtolicã atq; catholicã traditi-
onẽ eos tenere edocebis.Ex hoc eñ magnũ mercedis p̃miũ tibi p̃parabis,qm̃ oĩpotenti deo
noſtro facies plebẽ perfectã.Nõ pigeat dilectiſſime frater itinera capere aſpera & diuerſa,vt
Chriſtiana fides longe lateq; tuo conamine extendat̃.Scriptũ nãq; eſt,Arcta & anguſta via
eſt q̃ ducit ad vitã.Operare itaq; frater bonũ opus q̃d cœpiſti,vt in die Chriſti dei noſtri me
rearis dicere inter cœtũ ſanctoꝝ probabiliũ patrũ aſſiſtẽs.Ecce ego & pueri q̃s dediſti mihi,
nõ p̲didi ex eis queq̃.Et iteꝝ,Dñe qnq; talẽta tradidiſti mihi,ecce alia quinq; ſuplucratus ſuꝫ,
vt ſubſequẽter merearis vocẽ dñi audire dicẽtis.Euge ſerue bone & fidelis,qa ſup̲ pauca fuiſti
fidelis,ſupra multa te cõſtituã,intra in gaudiũ dñi tui.Deus te incolumẽ cuſtodiat reuerẽdiſſi-
me frater.Data q̃rto Calẽ.Nouẽb.imperante dño pijſſimo Auguſto Leone,imp̲ij eius anno
viceſimotertio,ſed & Cõſtãtino magno imperatore eius filio anno viceſimo,indictõe.VIII.

¶Epiſtola Bonifacij ad Zachariam papam.

DOmino chariſſimo ſummi pontificatus Infula p̃dito viro apoſtolico Zacharię,Bo C
nifacius ſeruus ſeruoꝝ dei.Cõfitemur dñe pater,quia poſtq̃ per nuntios referentes
audiuimus,ꝙ venerandæ memoriæ apoſtolatus veſtri pręceſſor Gregorius pon-
tifex apoſtolicæ ſedis ergaſtulo corporis abſolutus,ad dñm migrauit, quod maio
rem lætitiã,& maius gaudiũ nobis non audiuimus,& ſuſpenſis ad æthera palmis deo gratias
egimus,q̃ quod clementẽ paternitatẽ veſtram altiſſimus arbiter canonica iura regere & apo-
ſtolicæ ſedis gubernacula gubernare conceſſit.Ego non aliter q̃ vt ante veſtigia veſtra geni-
culantes intimis ſubnixe flagitamus precibus,vt ſicut prædeceſſorum veſtrorum pro autori-
tate ſancti Petri pietatis ſerui deuoti,& ſubditi diſcipuli fuimus,ſic & veſtræ pietatis ſerui obe
dientes ſubditi ſub iure canonico fieri mereamur, optãtes catholicã fidẽ,& vnitatẽ Romanę
eccleſiæ ſeruãdo dilatare,& quãtoſcũq; audiẽtes vel diſcipulos in iſta legatiõe mihi deus do-
nauerit ad obedientiã apoſtolicę ſedis inuitare,& inclinare nõ ceſſo.Neceſſe quoq; habemus
indicare paternitati veſtræ,qa per dei grãm germanicis populis aliquantulũ percuſſis, vel cor-
rectis,tres ordinauimus ep̃os,& prouinciã in tres parrochias diſcreuimus,& illa tria oppida ſi
ue vrbes in qbus cõſtituti & ordinati ſunt,ſcriptis autoritatis veſtrę cõfirmari,& ſtabiliri pre-
cãtes, deſideramus vnam eſſe ſedem epiſcopatus decreuimus in caſtello,quod dicitur Viuo-
zaburg,& alteram in oppido,quod nominatur Buraburg,Tertiam in loco,qui dicitur Erpeſ-
fryod,qui fuit iam olim vrbs paganorum ruſticorum.Hæc tria loca propria charta autorita
te apoſtolatus veſtri roborari,& confirmari diligenter poſtulamus,vt ſi dominus voluerit p̲
autoritatem & pręceptum ſancti Petri,iuſſiõibus apoſtolicis fundatæ,& ſtabilitæ ſint tres in

germaniæ epiſcopales ſedes,& vt præſentes, vel futuræ generationes non prȩſumant vel par
rochias corrumpere, vel violare præceptum apoſtolicæ ſedis. Notum ſimiliter ſit paternita-
ti veſtræ, quod Carlomannus dux Francorum me accerſitum ad ſe rogauit in parte regni
Francorum quȩ in ſua eſt poteſtate ſynodū incipere, congregare,& promiſit ſe de eccleſiaſti
ca religione quæ iam longo tempore, id eſt non minus q̃ per ſexaginta vel ſeptuaginta an-
nos calcata & diſſipata fuit aliquid corrigere & emendare velle. Quapropter ſi hoc deo inſpi
rante veraciter implere voluerit conſilium,& p̄ceptū ſanctæ veſtræ autoritatis, id eſt apoſto-
licæ ſedis habere,& ſapere debeo, Franci em̄, vt ſeniores dicunt, pluſq̃ per tempus octoginta
annoꝝ ſynodū non fecerūt, nec archiepiſcopū habuerunt, nec eccleſiæ canonica iura alicubi
fundabāt vel renouabāt. Modo aūt maxima ex parte per ciuitates epiſcopales ſedes traditæ
ſunt laicis cupidis ad poſſidendū, vel adulteratis clericis ſcortatoribus & publicanis ſeculari-
ter ad pfruendū. Nā ſi per verbū veſtrū hoc negotiū duce rogāte ſupradicto monere & p̄ci-
pere debeo p̄ceptū & iudiciū apoſtolicæ ſedis cū canonibus eccleſiaſticis p̄ſto habere cupio.
Si inuenero inter illos diacones, q̊s nomināt, q à pueritia ſua ſemp in ſtupris, ſemp in adulte-
rijs,& in oībus ſemp ſpurcitijs vitā ducētes ſub tali teſtimonio venerunt ad diaconatū, & mō
in diaconatu cōcubinas quatuor vel quinq;, vel plures noctu in lecto habētes, euāgeliū tn̄ le-
gere,& diaconos ſe noīare nō erubeſcūt, nec metuunt,& ſic in talibus incæſtis ad ordinē preſ-
byteratus officio fungētes, dicunt ſe pro populo interdicere,& ſacras oblatiōes offerre, no-
uiſſime qd̄ peius eſt ſub talibus teſtimonijs p gradus ſingulos aſcēdētes ordinanť,& noīantur
ep̄i, vt habeā p̄ceptū,& conſcriptū autoritatis veſtræ quid de talibus diffiniatis,& p reſpon-
ſum apoſtolicū cōuincanť,& arguanť peccatores. Et inueniunť quidā inter eos epiſcopi, qui li
cet dicāt ſe fornicarios vel adulteros nō eſſe, ſed ſunt ebrioſi & incurioſi vel venatores,& q pu
gnant in exercitu armati,& effundunt propria manu ſanguinē hominū, ſiue paganorum, ſiue
chriſtianoꝝ. Et quia ſeruus & legatus apoſtolicæ ſedis eſſe dinoſcor,& vnum ſit verbum, me-
um hic,& veſtrum ibi, ſi contingat ad iudiciū autoritatis veſtræ, vt pariter miſſos dirigamus.
Præterea de vna re & cōſiliū quærere & licentiā petere neceſſe habeo, eo ꝙ venerādæ memo
riæ p̄ceſſor veſter, ſicut audiſtis in p̄ſentia veſtra mihi p̄cepit, vt preſbyteꝝ poſt obitū meum
deo volente in eccleſiaſtico miniſterio hæredē,& ſucceſſorē conſtituere deberē,& hæc mihi
ſi dei volūtas eſt placet, ſed modo dubito & neſcio, ſi fieri poſſit, qa poſtea frater illius auuncu
lū ducis Frācoꝝ occidit,& adhuc ignoramus q̃liter iſta diſcordia pacificari & finiri valeat. Et
obſecro vt authoritatis veſtræ licētiæ ſit, vt cum conſilio ſeruoꝝ dei de iſta electione faciam
quod nobis in commune pro deo & pro eccleſiæ vtilitate, vel fructu ſpiritali,& defenſione re-
ligionis optimū eſſe videať, vt conſenſum vr̄m habeā de hoc facere qd̄ optimū eē videať mihi
inſpirare digneť deus, qa hoc nō videť poſſe fieri, ſi contrarius princeps fuerit. Interea quȩrere
& interrogare paternitatis vr̄æ conſilium debeo de quadam confuſione,& ſcādalo prædica-
tionis quæ nup ad vos veniēs mentē vr̄am conturbauit,& ſacerdotibus eccleſiaꝝ verecundiā
incutiebat, qa laicus qdam magno pſonæ ad nos veniēs dicebat ſibi ab Apoſtolicæ ſedis pōti-
fice ſanctæ memoriæ Gregorio datā fuiſſe licentiā, vt in mr̄imoniū acciperit viduā auunculi
ſui, quæ & ipſa fuit vxor conſobrini,& illā illo viuēte diſceſſit ab eo,& iſti viro q nunc eā acci
pere deſiderās affirmat ſibi licētiā datā, in tertio geniculo ꝓpinqua illius eē dinoſciť,& votū
vouit deo caſtitatis,& velata fuit,& iteꝝ abiecto velamine maritata, tale em̄ mr̄imoniū ſupra-
dictus homo ab Apoſtolica ſede ſibi affirmat eē conceſſum, qd̄ nō æſtimamus veꝝ, qa ſyno-
dus & eccleſia in qua natus,& nutritus fui, id ē, in trāſmarina Saxonia Lundunēſis ſynodus in
primis à diſcipulis ſancti Gregorij, id ē, Auguſtino, Laurētio, Iuſto, Milleto, archiep̄is conſti
tuta,& ordinata fuit, tale copulā & matrimoniū maximū ſcelus,& inceſtū,& horribile flagiti-
um,& dānabile piaculū fieri ex authoritate ſanctæ ſcripturæ iudicabāt. Quapropter pr̄nitas
veſtra huius rei veritatē nobis indicare nō digneť, vt eccleſiȩ ſacerdotibus vľ populo Chr̄ia
no inde ſcādala, vel ſchiſmata, vel noui errores non orianť,& cōcreſcant,& qa carnales hoīes
idiotȩ Alamāni, vľ Bauguarui, vľ Frāci, ſi iuxta Romanā vrbē aliquid facere viderit ex his pec
catis quæ nos ꝓhibemus, licitum & conceſſum à ſacerdotibus eē putāt,& dū nobis imprope-
riū deputat ſibi ſcādalū vitæ accipiūt, ſicut affirmāt ſe vidiſſe annis ſingulis ī Romana vrbe,&
iuxta Eccleſiā ſancti Petri in die, vľ nocte, quādo Calend. Ianuarij intrāt, paganoꝝ conſuetu
dine choros ducere p plateas,& acclamatōes ritu gentiliū,& cantatōes ſacrilegas celebrare,&
mēſas illa vľ nocte dapibus onerare,& nullum de domo ſua ignē, vľ ferramentum, vel aliquid
commodi vicino ſuo præſtare velle. Dicunt quoq; ſe vidiſſe ibi mulieres pagano ritu phyla-
cteria & ligaturas,& in brachijs,& cruribus ligatas habere,& publice ad vēdēdū vȩnales ab cō
parādū alijs offerre. Quæ oīa eo ꝙ ibi à carnalibus,& inſipiētibus videnť, nobis hic imprope-
rium,& impedimētū prædicatiōis,& doctrinæ pficiunt. De talibus ait Apoſtolus, increpans

dies ob

dies obſeruatis,& tēpora,timeo ne ſine cauſa laborauerim in vobis. Et ſanctus Auguſtinus
dixit. Nam q p̄dictis malis id ē carnis & diuinis,& arupicibus,vel philacterijs,& alijs qbuſ-
libet augurijs crediderit,& ſi ieiunet,& ſi oret,& ſi iugiter ad eccl'ias currat,& ſi largas elee
moſynas faciat,& ſi corpuſculū ſuū in oī afflictiōe cruciauerit,nihil ei ꝓderit,quādiu ſacri-
lega illa nō reliq̄rit. Nā ſi iſtas paganias p̄r nitas vr̄a ibi in Romana vrbe prohibuerit,& ſibi
mercedē,& nobis maximū ꝓfectū in doctrina eccl'iaſtica ꝑficiet. Epi q̊q3 & pbr̄i gn̄is Fran
corū,qui fuerūt adulteri,& fornicatores acerrimi,q̊s in gradu ep̄atus, vel pbr̄ij fornicatio-
nū filij nati arguūt reuenientes ab apl'ica ſede dicūt ſibi Romanū pōtificē licentiam dediſſe
miniſteriū ep̄ale in eccleſia miniſtrare. Quos cōtra cōtēdimus, qa apl'icam ſedem nequaq̄
cōtra decreta canonū audiuimus iudicaſſe. Hæc oīa dn̄e chariſſime,ꝓpterea vobis nota fa-
cimus,vt vr̄æ autoritatis rn̄ſum talibus dare poſſimus,vt ꝑ cautelā veſtræ doctrinę oues ec
cleſiæ nō ſeducātur,ſed lupi rapaces cōmoti,& ſuperati pereant,Interea munuſcula parua
vobis direximus,nō qa digna ſunt paternitati vr̄æ,ſed ꝓ indicio charitatis,& obedientiæ
deuotōis,id ē vuilloſam vnā,& argēti,& auri tantillū. Dextera dn̄i ꝓtegēte incolumē vale-
re,& in Chr̄o proficere beatitudinem veſtrā in longitudinē dierꝫ optamus.

Te deus altitonus ſancta conſeruet in ædæ. Sedis apoſtolicæ rectorē in tēpora longa. Mel-
liflua gratū populis doctrina per orbē. Perficiatq3 deo dignū pia gratia Chriſti. Splendida
perficiat florens ſua gaudia mater. Atq3 domus dn̄i lætetur plebe ſecūda.

¶Epiſtola Zachariæ ad Vvittam.

DIlectiſſimo nobis Vvittæ ſc̄tē eccleſiæ Barbaranę Zacharias papa. Dn̄o coope- A
rante,& ſermonē cōfirmāte ad dilatandā chriſtianitatis legē, & orthodoxæ fi-
dei tramitē ad docendū,iuxta q̊d p̄dicat ſancta hæc Ro. (cui deo authore p̄ſide-
mus) eccl'ia innotuit nobis ſc̄tiſſimus,ac reuerēdiſſimus frater & coep̄s nr̄ Boni-
facius nuꝑ decreuiſſe & ordinaſſe in Germaniæ ꝑtibus ep̄ales ſedes,vbi p̄eſt vr̄a dilectio, &
ꝓuinciā in tres diuiſiſſe parochias,q̊ cognito cū magna exultatōe extēſis ad ſydera palmis il
lūinatori,& datori oīm bonorꝫ dn̄o deo & ſaluatori nr̄o Ieſu Chr̄o gr̄as egimꝰ,q facit vtra
q3 vnū. Flagitauit āt à nobis ꝓ ſuis ſyllabis iā dictus ſanctiſſimus vir ꝑ apl'icā autoritatē vr̄as
cōfirmari ſedes. Pro q̊ & nos ardenti aīo,& diuino iuuamine autoritate beati Petri apl'orꝫ
principis cui data eſt à deo,& ſaluatore nr̄o Ieſu Chr̄o ligādi ſoluendiq3 ptās,pc̄tā hominū
in cœlo,& in terra cōfirmamus,atq3 ſolidas ꝑmanere vr̄as ep̄ales ſedes ſancimus, interdi-
cētes ipſius principis apl'orꝫ autoritate à p̄nti oībus & in futuras gn̄ationes,vt nullus aude-
at cōtra eādem veſtrā venire ordinationē,q̊ dignāte deo ex nr̄a p̄ceptōe in vobis facta eſt,
& hoc interdicētes,vt nullus audeat iuxta ſc̄tōrꝫ canonū traditionē ex alio ep̄atu ibidem
trāſlatari aut ordinare ep̄m,poſt veſtrā de hoc ſeculo euocationē,niſi is q apl'icę nr̄æ ſedis
in illis ꝑtibus p̄ntauerit vicē. Sed nec vnus alterius parochias inuadere,aut eccl'ias ſubtrahe
re p̄ſumatis. Nā (q̊d nō credimus) ſi quis ille fuerit, q cōtra hāc veſtrā p̄ceptionē temerario
auſu venire tētauerit,ſciat ſe æterno dei iudicio anathematis vinculo eē innodatū. Si qs ve
ro apl'ica ſeruauerit p̄cepta,& normā rectę & orthodoxę fidei fuerit aſſequutꝰ, bn̄dictionis
gratiā cōſequat̄. De cætero penitus diuinā clemētiā,vt cōfirmet,& corroboret hoc q̊d ope-
ratus eſt dn̄s in vobis. Et charitas dei gratia,& pax vera ſit cum ſpū vr̄o. Sanctiſſimi & dile-
ctiſſimi nobis toto conamine elaborate ꝓ fide Chr̄i,& miniſteriū eius ꝑficiendū decertate,
vt & cū egregio apl'o mereamini dicere. Bonū certamē certaui,curſum cōſummaui,fidem
ſeruaui. De reliq̊ repoſita ē mihi corona iuſtitiæ quā reddet mihi dn̄s in illū diē iuſtus iudex.
Salutātes vos in dn̄o valere optamꝰ. Bn̄ valete. Data Calen̄. Aprilis īperāte dn̄o Cōſtātino
magno Imperatore. Anno. XXIIII. imperij eius,anno. II. indictione ſexta.

¶Epiſtola Zachariæ ad Bonifacium epiſcopum.

REuerēdiſſimo & ſanctiſſimo fratri Bonifacio coep̄o Zacharias ſeruus ſeruorum B
dei, Virgilius & Sodomꝰ viri religioſi apud Baioariorꝫ ꝓuinciā degētes ſuis apd̄
nos literis vſi ſunt,ꝑ q̄s intimauerūt,q̊d tua reuerenda fraternitas eis iniungeret
chr̄ianos denuo baptizare,q̊d audiētes nimis fuimus cōturbati,& in admiratio-
nem quandā incidimus,ſi habet̄ (vt dictū eſt). Retulerunt quippe q̊d fuerit in eadē ꝓuincia
ſacerdos qui latinā linguā penitus ignorabat,& dū baptizaret neſciēs latini eloquij infrin-
gēs linguam diceret. Baptizo te in noīe patria,& filia,& ſpū ſancta,ac ꝑ hoc tua fraternitas
cōſiderauit rebaptizare,Sed ſc̄tiſſime frater,ſi ille q baptizauit,nō errorem introducēs,aut
hæreſim,ſed ꝓ ſola ignorātia Romanæ locutōis infringēdo linguā (vt ſupra) fati ſumꝰ ba-
ptizās dixiſſet,nō poſſumus cōſentire,vt denuo baptizent̄,qa tua q̊d bn̄ cōpertū habet ſc̄tā
frater nitas,qcūq3 baptizatus fuerit ab hæreticis. In noīe pr̄is,& filij,& ſpūs ſancti,nullomō
rebap tizari debeat,ſed ꝑ ſolā manus īpoſitionē purgari debeat. Nā ſc̄tiſſime frater,ſi ita eſt